

Проект „Фантастично читалище”

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Наука и техника за младежта”

1948 г.

София, 2014

Библиография

[Златното дъно](#)

Научно-фантастична повест. Автор инж. Вл. Немцов. Списание „Наука и техника за младежта”, брой 1 от декември 1948 г.

Златното дъно

Научно-фантастична повест

инж. Вл. Немцов

Проблема за търсенето и добиването на нафт – земно масло, от недрата на дъното на Каспийско море е една от най-важните задачи на нефтените индустрия.

Авторът на повестта „Златното дъно“ инженер Вл. Немцов е избрал извънредно интересна и злободневна тема. В увлекателна форма той разказва на читателя за стремежа на младите инженери-изобретатели и изследователи на нафта към завладяване на мъчно достижимите дълбини на дъното на Каспийско море, където се съдържа нафта.

Въпреки фантастичността и необикновеността на измислените от автора на повестта изобретения, всички те са близки до реалните проблеми.

В приключенческа форма автора разказва за всевъзможни решения на тези големи задачи.

В повестта са засегнати нови методи за търсене на земно масло, прилагането на дълбоки, сонди, постигането на локация и други видове съвременна техника.

Повестта на инженер Вл. Немцов „Златното дъно“ показва романтиката на борбата за земно масло, големите хоризонти на научно-техническата мисъл, които се откриват пред младежта в работата ѝ за овладяването на морските недра.

*Действителен член на Академията на науките в
Азърбайджанската ССР, лауреат на сталинската премия
професор А. Али-Заде.*

Ако имаш време, драги читателю, и желание да видиш нещо необикновено, ще вземем лодка и ще заплуваме около бреговете на Апшеронския полуостров.

Ще изберем тих, утринен час, когато в Бакинското пристанище замират около кея параходите и самотните яхти с увиснали платна очакват изгрева на слънцето. Ще намалим шума на мотора, нека лодката леко да се полюлява над вълните. Погледнете града. Той изглежда необикновен, празничен, сред това море от светлини. Светлините като верижка се извисяват към планините, проточват се по брега и изчезват зад хоризонта. Това е индустрията за земно масло, която е близо до града.

Но нека се отдалечават прожекторите на бакинското пристанище. Ние отплуваме в открито море.

Вече изчезнаха светещите кълба на крайморския булевард. През топлата мъгла, надвиснала над водата, се вижда само дълга ивица бледа светлина. Изглежда като че ли Млечният път се е спуснал над земята. Брегът се загубва в нощта.

Тишина се е спуснала над морето. Рядко се чуват сирените на параходите-цистерни, и понякога стига до нас грохотът на крановете за товарене на кораби.

Глухо буботи моторът. Ние вече завихме наляво и скоро ще стигнем целта на нашето пътешествие.

Виждате ли, пред нас се показаха светлинни? Вие мислите че се приближаваме към брега? Не. Тези неподвижни светлинки са в открито море.

Долу, под нас, в морските дълбини са скрити несметни приказни богатства. Това са пластовете напоени със земно масло. Те, също

като пръстени, опасват планинските гребени. Ние сега плуваме около разклоненията на Кавказкия гребен. Около него израсна индустрия за земно масло. Такива пръстени от нефтени пластове обхващат Урал, Карпатите, Алеханските и Скалистите планини в Америка. Всички основни местонахождения на земно масло се намират в планинските подножия.

Намерено е земно масло и тука, в морето, под нас, около издигнатините на дъното, около особения вид подводен гребен, който стига чак до Красноводск.

Чувате ли? Като че ли поздравявайки се с буботенето на нашия мотор, някъде из тъмнината се чува равномерно бръмчене. Като изрязана от индиго и осветена отдолу с прожектор, израсна пред нас стоманена решетъчна конструкция. Това е пробивна кула.

Лодката забавя хода си, люлее се над вълните, но нас ни се струва, че се люлее кулата, приближавайки се към нас.

Нейните тънки тръбни крака стърчат из водата. Между тях – квадратна дъсчена площадка. Вълните свободно се мятат отдолу. Морската пробивна кула работи ден и нощ. Върти се роторът на пробивната машина, неговият блестящ тежък диск. Отгоре, от кулата, се спускат тръби, те все по-дълбоко и по-дълбоко се впиват в морското дъно. Въртящото се длето гризе подводното дъно. Ден след ден, месец след месец то пробива пясъчните, глинени, варовити пластове...

Погледнете в страни. Виждате ли, – ту тук, ту там трепкат светлинни ? Това са кулите които се губят навътре в морето. Те се спущат от Апшеронските хълмове, засега те още смутено се притискат до брега, но смелата мисъл на съветския човек, неговия

неукротим стремеж напред ще ги застави да отиват все по-навътре в открито море. До бреговете са се разгънали цели вериги от кули. Те отдавна дават земно масло. Със стотици сонди, работниците от Азърбайджан доставят на страната течното злато, извлечено от морското дъно.

Горят над морето светлините на стоманените острови, като че ли се поздравяват със светлините на надземните кули.

Над водата е надвиснали тишина. Глухо бучи пробивната машина.

Тъмна фигура се издига нагоре, по стоманената плетка на кулата. Струва ти се, че по корабната мачта се катери моряк, за да може през мъглата да види далеко трепкащите светлинни... Ще дойде време и кулите ще навлязат в просторите на Каспийско море, далече, далече, до другия бряг, около подводните разклонения на Кавказкия гребен... и по този осветен морски път ще заплува моторен кораб от Красноводск.

А може би, и в дълбоките места се потайват нефтени пластове, скрити в недрата на морското дъно. Засега това е неразрешима загадка, въпреки, че геолозите предполагат, че тук са скрити неизчислими запаси „черно злато“.

Могат ли и ще се строят ли далече от брега стометрови кули на подводна основа? По този път ли ще тръгнат съветските инженери при изпълнение на поставената пред тях задача?

Ще минат няколко години и ние ще узнаем.

Може би, сега, когато ние с вас гледаме на отдалечаващите се светлини на морските кули и слушаме плясъка на водата под кърмата, някъде в Баку, Москва, Ленинград, Калуга, в работническо

селище или колхозно село бавно върви по заспалите улици, засега още никому неизвестен, авторът на новия проект за покоряване на морските дълбини. Ето, – той се спира, леко подскача. откъсва прашно листче от тополата и тръгва нататък... Може би, след няколко години, за него ще пишат на първите страници на вестниците и списанията.

БЯЛОТО КЪЛБО

„...Студентът от геологическо-изследователския техникум Николай Тимофеевич Сенички отива в Баку на практика”, – се чу тънък металически глас на фона на равномерния шум от моторите. Пътниците, изтегнати в широките кресла на четиридесетместния самолет, вдигнаха глава, търсейки с очи високоговорителя. Девойката, седнала до прозореца, трепна: стори й се, че гласът се раздаде някъде около нея, откъм гърба на креслото. Тя въпросително погледна момъка, седнал до нея. Той мълчеше, смутено стискайки в ръцете си малка черна кутийка.

– Извинете, – заговори най-после Сенички, все още несъвзел се от смущението. – Аз случайно включих тази... играчка, нещо като диктафон. Много ми е неприятно, че той ме представи...

– Оригинален начин за запознаване, – разсмя се девойката, весело поглеждайки своя съсед, който все повече се червеше. – Често ли го употребявате?

– Моля съвсем не! – промърмори Сенички. – Не за това съм направил апарата.

– Сигурно, – продължаваше да се надсмива девойката. – И тъй, защо той ви е необходим?

– За пръв път го изпитвам, – доверчиво каза Синицки. – За сега той всичко записва зарад мене.

– И издава тайни, - усмихна се съседката. – Лоша услуга.

Момъкът недоволно погледна своя джобен диктафон, напомнящ на голяма бакелитна табакера с дупки. На блестящата огледална повърхност се отразяваше като на лична карта, лицето на смутения конструктор. То никога не му харесваше: сини очи, руси мигли, почти пълна липса на вежди. Меки, като пух червеникави коси падаха на челото му. Сега Синицки гледаше на своя лик с ненавист. Навярно и на четиридесет години той ще изглежда малко по-стар! Тази девойка му се смее, като на малчуган. А той, все пак, има седемнадесет години! Честна дума, това обижда... Той, без да вдигне глава, погледна неволната свидетелка на несполучливите изпитания на неговия диктафон. Девойката, като че ли забравила Синицки, разглеждаше вестник.

– Значи, вие сте студент – геолог, ако се вярва на вашата говореща кутийка? – неочаквано каза насмешливата съседка. – Отивате в Баку на практика? Вижте, това трябва да ви интересува.

Тя показваше с очи първата страница на бакинския вестник който лежеше на коленете ѝ. Синицки погледна едрото заглавие: „Новата победа на инженер Хасанов“ – така се наричаше голямата статия, а по-долу, вече по-дребно, беше напечатано: „Подводни основи на петдесетметрова дълбочина“.

– В нашия институт по този случай днес сигурно е голям празник, – забеляза девойката.

– Вие казахте „в нашия институт“, – прекъсна я Синицки и помисли: „Може би тя е от същия институт, в който аз отивам на практика?...“ – Вие там ли работите?

– Взехте ми думата. Трябва да си призная.

– А познавате ли Хасанов?

– Малко, – насмешливо се усмихна тя. – Нищо интересно. Той толкова е просмукан със земно масло, т. е. то толкова е проникнало в неговото съзнание, че той повече за никой и за нищо не мисли. Навсякъде само него вижда...

– Ето и моя директор също ме съветваше „да се увлека от тази работа“. Аз със земното масло може да се каже за пръв път ще се срещна, и то само в Баку на практиката.

– А досега сте го срещали всякъде – с лека ирония забеляза девойката. – Погледнете – показва тя прозореца, в който се виждаше блестящото крило и дъговите кръгове от перката. То е в моторите на нашия самолет. Погледнете долу... Не, не там! Виждате ли автомобилното шосе? Бързат автомобили. Ето, там в далечината пълзят като бръмбари, комбайни. Навсякъде в моторите тече тази кръв. Впрочем, защо да говорим! Без нея не може да продължава живота – девойката замълча и отново се обърна към прозореца.

„Каква е тя!...“ – помисли Синицки и се спря, тъй като не можеше да определи каква му се стори тя. Строги източни черти на лицето, черни очи, такива тъмни, че не можеш да разбереш има ли в тях зеници или не. Красиво ли е това или не Синицки не би могъл да каже, но нейната жива, гореща реч, неволно го предразполагаше към нея.

– Ето, вие скоро ще свършите техникума, – след кратко мълчание продължи девойката. – Защо не изберете за своя специалност търсенето на земно масло?

Този въпрос изненада студента. Защо земно масло? Толкова много интересни неща има по света например: търсенето на желязна руда със самолет. Той е изучил цялата литература по този въпрос, даже е проектирал свой съвсем особен прибор, но... минаха два месеца и той вече започна да се занимава с джобен рентгенов апарат за търсене елмази в природата, а след късо време той забрави и за него и започна да конструира радиостанция в калъф от фотографически апарат. Но нима в това е работата? Важно е, че той все още не знае къде ще учи по-нататък. Може би съвсем ще измени специалността си.

– Извинете, – обърна се Синицки към своята съседка. – Вие ме запитахте за земното масло. Откровено казано, според мене, да се търси то не е много интересно. И след това.... – той вдигна рамене и кисело се усмихна: „Във века на атомната енергия...”.

– Земното масло все пак си остава най-главния стратегически суров материал! – с досада го прекъсна девойката; вълнувайки се, тя заговори със забележим кавказки акцент. – Нима вие не разбирате това? Нашите отвъдокеански „приятели”, – подчерта тя, – прекрасно знаят това. Те крещат за атомен век, а сами заграбват все нови и нови нафтени райони. От земното масло между другото, – девойката иронически погледна Синицки, – се добива толуол – най-силното взривно вещество. Надявам се, това ви е известно? А каква атомна техника ще замени синтетичния каучук, смазочните

масла, всичко това, което се произвежда от земно масло? Вие трябва да знаете това.

– Ние не отнемаме земното масло никому, – продължи девойката след кратко мълчание: нашето ни стига. Но нали трябва да го отнемем от природата. А това не е така лесно... Особено, ако това богатство е скрито на морското дъно. Тука е нужно истинско мъжество, смелост, влюбеност в своята работа. Откровено казано... – повтаряйки думите, казани от Синицки, девойката лукаво го погледна, – на мен все пак ми се струва, че вие може не на шега да се увлечете от земното масло.

– Особено след вашата лекция, – се усмихна студентът. – Такава никой път не съм слушал в нашия техникум.

Той взе вестника от девойката и в този момент почувствува, че някой го гледа. Студентът повдигна глава и срещна погледа на човека, който седеше в противоположната страна на кабината. Правеха впечатление неговите странни очила с необикновена форма.

Непознатият отпусна глава, внимателно четейки вестника. Синицки забеляза, че той беше същият, като неговия. На първата страница заглавие – „Кулата на Хасанов“.

Човекът със странните квадратни очила и неговият съсед бяха облечени в спортни костюми. Над прозореца висяха две ловджийски пушки в брезентови карирани калъфи. Още по-горе на мрежата лежеше лакиран куфар с пъстри етикети.

Очевидно, не само девойката, която седеше до Синицки, се интересуваше от бакинския вестник със съобщението за постиженията на Хасанов.

„Някакви туристи“, – помисли Сенички и неволно запитва:

– Американците, аз съм чувал, имат също морски кули в Мексиканския залив?

– Да, те се появиха неотдавна, – отговори девойката. – А първата морска кула създаде Киров в залива Илич. Вие, разбира се, знаете за това. Сега такива кули има навсякъде, но това още не е всичко. Ето, Василев например... – девойката мигновено спря, като че ли каза нещо излишно и веднага прехвърли разговора на друга тема. – Покажете, ако е възможно, вашия диктафон, аз разбирам малко от тези работи

Сенички се зарадва. Той искаше да направи нещо приятно за нея. Надявайки се, че диктафонът ще заинтересува неговата съседка, студентът с увлечение започна да демонстрира своята конструкция. Той въртеше ръчките щракаше превключвателите, откриваше капачето, гдето бяха сложени тънки кафяви листчета, показваше как електромагнитния предавач чертае на тези листове невидими редчета. Той даже откри отделението на усилвателя, където стърчаха лампи с грахова големина и показа миниатюрните батерийки и високоговорителя.

– Но това още не е всичко, – възторжено говореше Сенички, намеквайки на прекъснатия от девойката разговор, – колко такива играчки ми се е случвало да правя. Помня, неотдавна направих рентгенов апарат от електрическа лампичка. Наистина, неговите лъчи бяха слаби и за да получа снимка на ръка на негатива, аз я държах под апарата четиридесет минути, – момъкът се разсмя. – Ето, така седях без да пошавна, докато ръката ми отече. Строиц съм още и походен спектроскоп за анализ на минерали...

Синицки се увлече. Той разказваше с упоение, чувствувайки, че девойката го слуша с искрен интерес.

Самолетът летеше над полетата. Плуваха, като късчета от зелено стъкло, езера, блата, малки рекички. Бавно се губеха в далечината правите железопътни линии и широките аутостради, също като начертани на жълтеникава хартия.

Най-после Синицки завърши своя разказ и смутено забеляза:

– Извинете, мен ме представи диктафона, а аз съм тъй разсеян, че забравих да ви запитам за вашето име и презиме...

– Може и без презиме: все едно, ще го забравите „поради разсеяност“, която, за съжаление, у вас се е появила твърде рано, – се усмихна девойката. Наричат ме Саида. Запишете на вашия диктафон, – тя се повдигна от креслото и се загледа надолу.

Синицки смутено замълча и зарови нос във вестника.

Самолетът се приближаваше към морето. Вече се показваше изровената от сините линии на безчислените реки жълта земя. Това беше делтата на Волга, обрасла в тръстика.

Морето трепкаше. Скоро изплуваха, като че ли из морските дълбини, облачни планини.

Скоро ще се покаже и брегът. Ето го градът. Самолетът започна да се снижава. За минута ушите на Синицки зашумяха – той не чу въпроса, който му зададе Саида. Поглеждайки я виновно, той със знак показва, че нищо не чува. Струваше му се, че ушите му са запушени с памук. Винаги така се случва при рязка смяна на атмосферното налягане, когато самолетът се приземява. Синицки преглътна слюнката си, нещо изшумя в ушите му, като че ли,

мигновено излетяха из тях плътните памучни тампони, и отново почна да се слуша шумът на мотора и говорът на пътниците.

Студентът вдигна бинокълът към очите си и с любопитство погледна през прозореца. Морето блестеше като станиол.

Изведнъж съвършено неочаквано, от водата изскочи гладко бяло кълбо, прилично на гигантска плаваща мина. То блесна на слънцето със своята полировка и пръскайки във въздуха хиляди капки, се заклати над водата.

Синицки застина до прозореца. Това необикновено кълбо трябва да се покаже на Саида. Но, късно е, металическото крило на самолета, като завеса, закри кълбото от неговия учуден поглед. Той се обърна бързо, искайки да види кълбото през отсрещния прозорец, но в зрителното поле на бинокъла попаднаха някакви рамена.

Пред студента стоеше туристът с квадратните очила. Той също гледаше с бинокъл морската повърхност. Неговите устни бяха свити в презрителна усмивка. Впрочем, може би така само му се стори на Синицки. Туристът свали бинокъла от очите си, погледна равнодушно момъка и се отправи към своето кресло.

Самолетът вече кацваше.

(Следва)

